

Kot so pokazala poročila iz naših podjetij v prvem polletju letos nismo dosegli planiranega izvoza. Skupno bi morala letos vsa podjetja z Gorenjske izvoziti blago v vrednosti 2 milijardi in 211 milijonov deviznih dinarjev. V prvem polletju pa so izvozila samo za 840 milijonov dinarjev oziroma za 38 odstotkov.

Izpolnjevanje izvoza je danes neposredno vprašanje izboljševanja življenjskih pogojev naših delovnih ljudi. Za uresničitev postavljenih nalog izvoza se mora boriti vsaka teritorialna enota; republika, okraj in tudi ko-

muna. Zlasti pa je to vprašanje delovnih kolektivov in njihovih samoupravnih organov.

Pred zborom proizvajalcev ObLO Kranj, kjer je bilo pred dnevi govora tudi o izvozu v letošnjem prvem polletju, je bilo ugotovljeno, da so pač tu razne nepredvidene motnje na zunanjem trgu kot tudi težave zaradi nekaterih predpisov in podobno, kar zmanjšuje napor pri izvozu. To je vse točno. Toda malo je bilo govora o tem, kaj pa bi lahko naredili sami. Preveč se išče vzroke razvzgor in premalo misli na lastne možnosti. Ponekde se sliši celo, da o teh vprašanjih nima smisla govoriti med nami, ker so ključni za rešitev le zgoraj.

Prav to pa je napačno. Če bi naši delavski sveti večkrat zahtevali poročila svojih prodajnih oddelkov in zlasti pojasnila o izvozu, bi se marsikaj prej zganilo z mrtve točke. Marsikje je gordijski voz v kvaliteti izdelkov, pri čemer bi moral sočlovati ves kolektiv.

Taka in še druga vprašanja so tu pa tam, o katerih se na samoupravnih organih premalo govori. Zato posamezni uslužbenci ves sklop težav izvoza tolmačijo kot »stvar instrumentov« in ne iščejo niti tistih možnosti, ki jih imajo v kolektivih za reševanje tega vprašanja.

KAM PA DANES ZVEČER?

Skoraj nepotrebno vprašanje. V kino, saj drugam nimaš iti! Ali pa v gostilno — če si manj zahteven v svojih potrebah po zabavi. Pa tudi tam lahko računaš samo na tisto, kar boš pojedel in popil — glasbe za razvedrilo in za ples ne premore niti en gostinski lokal v Kranju...

Če vas zanima kaj več o tem, preberite na 3. strani zapisek o družabnem življenju v Kranju pod naslovom »Parada dolgočasja«. S tem začnemo anketo o družabnem življenju v naših industrijskih središčih. Pod naslovom KAM V PROSTEM ČASU bomo raziskali zabavno življenje večjih krajev Gorenjske. Prihodnji teden so na vrsti Jesenice. JESENICE V SOBOTO ZVEČER je naslov reportaže, ki bo objavljena prihodnji ponedeljek.

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ŠT. 77 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 6. OKTOBRA 1958

S seje Zbora proizvajalcev ObLO Kranj

NEODGOVORNO

Zakaj mnogo podjetij ni poslalo polletnega obračuna Zboru proizvajalcev — Zakaj v nekaterih kolektivih ni razpravljalo tudi delavski svet o delitvi dohodka

Člani Zbora proizvajalcev občine Kranj so na četrtkovi seji pretresali poročilo o poslovanju gospodarskih organizacij v letošnjem prvem polletju. Predsednik občine Franc Puhar je v uvodnem pojasnilu omenil, da gospodarske organizacije kljub uspehom vendar niso v celoti izčrpale vseh možnosti za povečanje proizvodnje.

Skupna vrednost bruto produkta v prvem polletju letos se je res povečala v primerjavi z istim razdobjem lani za dobrih 236 milijonov dinarjev. Kljub temu pa je bil v tem času dosežen plan le za 47,2% kajti predvidevali so še večji porast. Nekateri težave, kot so jih tolmačili odborniki, člani zbora proizvajalcev, pa tudi predstavniki gospodarskih organizacij, ki so prisostvovali tej razpravi, pa kažejo, da so v posameznih vejah gospodarske dejavnosti in tudi v nekaterih večjih podjetjih predvideni v drugem polletju večji uspehi.

Zaradi tega na zboru proizvajalcev niso pokazali velike bojazni, da bi do konca leta ne izpolnili postavljenega plan proizvodnje. Vendar so kritično razpravljali o nekaterih pojavih in slabostih, ki posredno ali neposredno vplivajo na uspehe v podjetjih. V primerjavi s prvem polletjem lani se je vrednost bruto produkta povečala letos za 1,5%. Večji porast pa je za beležen pri poslovnih stroških, pri zaposlovanju delavcev itd. Število zaposlenih delavcev se je v prvem polletju povečalo kar za 8% in je preseglo število določeno v letošnjem planu. Večjo vrednost bruto produkta

(za 1,5%) torej ni pripisovati večji delovni storilnosti niti boljši organizaciji dela, marveč zgolj večjemu številu zaposlenih. O tem vprašanju je govoril tudi Miran Košmelj. Hkrati je poudaril tudi odgovornost LO za izvajanje sprejetih sklepov. Na sejah se pogosto razpravlja o važnih stvareh, naredijo se zaključki in zglasujejo sklepi, toda za uresničenje le-teh ni nihče zadožen, nihče ne odgovarja, če to ostane na papirju. Tako je bilo, kot je dejal tov. Košmelj, že govora o novi tržnici v Kranju in o mnogih drugih stvareh, kar pa se je potem kar pozabilo. Prav podobno je z izvozom. Večina gospodarskih organizacij ga ni dosegla, toda nihče se za to ni posebno zavzel; svetoval, usmerjal, pomagati.

Prav tako so na seji govorili o neodgovornosti v posameznih gospodarskih organizacijah že pri poročilu iz letošnjega prvega polletja. Večina gospodarskih

organizacij ni upoštevala navodil za sestavo poročil. Zato so bili podatki in pojasnila o stanju dokaj različna in jih ni bilo mogoč spraviti na skupni imenovalec, ki naj bi pokazal stanje v podjetjih nasploh. Kljub urgencam pa kar 12 podjetij poročil sploh ni poslalo.

Se huje pa je to, kot so ugotovili na seji, da v mnogo primerih niso dali ta poročila v razpravo delavskemu svetu v podjetju, marveč so ga brez odobritve samoupravnih organov poslali kot pravnomočne akte višjemu organu. Ponekod so ta obračun šele na opozorilo naknadno predložili delavskim svetom. Tu gre zlasti za ugotavljanje čistega dohodka in delitev teh sredstev na razne sklade, kar je zelo važno vprašanje in še kako zanima prav vsakega delavca v kolektivu.

Proti taki praksi bodo v prihodnje ostro nastopili, kajti to krši osnovna načela delavskega samoupravljanja.

K. M.

Hektarski donosi v škofjeloški občini se večajo

KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO

Proizvodnja žitaric preseгла letni plan za 11,9% — 62% sadnih dreves je starih — Glavna naloga gozdarstva: izboljšanje gozdnih komunikacij

NA DNEVNEM REDU PETKOVE SKUPNE SEJE OBEH ZBOROV ObLO ŠKOFJA LOKA JE BIL OBRAVNAVANJE POROČILA O KMETIJSTVU IN POROČILA O STANJU GOZDOV NA PODROČJU ObLO ŠKOFJA LOKA

Kmetijski pridelki v škofjeloški občini so se doslej vsako leto povečali, razen v primerih, ko je pridelek uničila elementarna nesreča n. pr. lanska pozna slana v spomladanskem času in letošnja toča. Proizvodnja žitaric je letos presegla letni plan za 11,9%, letošnji pridelek rži in ječmena pa se z lanskim ne da primerjati, ker je lanski pridelek skoraj popolnoma uničila slana. Proizvodnja rži in ječmena je namram predlanski večja za 42%. Hektarski donos pšenice se je od leta 1957, ko je bil 12,7 centov, v letošnjem letu povečal na 14,2 centa. Povečal se je tudi pridelek okopavin, in sicer pri krompirju za 9,5%, pri pesi za 3% in pri koruzi za 6,9 odstotka. Povprečni hektarski donos krompirja je letos 230 centov, lani pa je bil 210 centov.

Vzrok povečane proizvodnje ni samo dobra letina. Seme, umetna gnojila, moderen način strojne obdelave, škropljenje

proti koloradskemu hrošču, boleznim in plevelu, vse to je poleg dobre letine odločilno za zvišanje hektarskih donosov.

Ob analizi gospodarskega načrta za leto 1957 je bilo ugotovljeno, da se je število živine zmanjšalo zaradi večjega odkupa za približno 4%. Povprečna mlečnost krav se je povečala od 1750 litrov v lanskem letu na 1800 litrov v letu 1958.

V škofjeloški občini predstavljajo gozdovi važen ekonomski činitelj, kajti s hitrim porastom industrije se potreba po lesu zelo hitro večja. Letni posek v gozdovih nedržavnega sektorja znaša približno 11.500 kub. metrov lesa iglavcev in listavcev, letni prirast pa je ocenjen na 13.500

kub. metrov. Lesna zaloga na hektar znaša približno 141 m³, kar je samo 55% normalne lesne zaloge.

Na področju občine Škofja Loka je 1800 ha gozdov SLP. Ta površina se je zadnje čase nekoliko zmanjšala z vrnitvijo gozdov višinskim gozdnim posestnikom. Za te gozdove je značilna velika razdrobljenost. Nujno bo misliti na arondacijo, za kar pa za zdaj še ni bilo odziva.

Živahna je bila razprava o gozdnih komunikacijah, ki predstavljajo na področju občine Škofja Loka velik problem. Oba zbora ObLO sta potrdila ureditev cest Bodovelske in Sopotniške grape, gradnjo ceste Luša-Mlaka in cesti na Križo goro in Kovski vrh. Sredstva bodo dobili iz gozdnega sklada, nekaj pa bodo prispevali kmetje sami in na podlagi tega se bo določil tudi vrstni red gradenj.

3-ler

V Radovljici samo lesna industrija v zaostanku

PLAN BO DOSEŽEN

V sredo je bil v Radovljici plenum Občinskega sindikalnega sveta. Razpravljali so o gospodarskem stanju v posameznih kolektivih in o občinih zbrih sindikalnih podružnic, ki bodo v radovljici občini v novembru in v prvi polovici decembra.

Poudarili so, da rezultati polletnega obračuna kažejo, da bo v tem letu plan v celoti dosežen, v nekaterih panogah pa celo presežen. Izjema je iesna industrija, kjer plan predvidoma ne bo dosežen zaradi položaja v tovarni »Elan« Begunje ter verjetno tudi v kovinski industriji zaradi zastoja pri prodaji oziroma proizvodnji kmetijskih strojev, orodja in verig.

Govorili so tudi o tem, naj bi sindikati vplivali na uprave podjetij in organe samoupravljanja, da bi v podjetjih uvedli čimbolj vzpodbudno nagrajevanje. Sindikati ne morejo zagovarjati neplačanih dopustov, ki jih nekateri delavci zahtevajo zato, da doma sebi ali celo drugim obdelujejo zemljo. Nekateri sindikalne podružnice na sejah razpravljajo predvsem o počitniških domovih, izletih, socialnih problemih, premalo pa o gospodarskih vprašanjih in delovni disciplini. Nepravilno je zapo-

slovati prekomerno število nove delovne sile, predvsem tiste iz podeželja, ki se pride v podjetje odpočiti, da po delovnem času lahko doma opravljajo kmečko delo.

Po daljši razpravi je plenum sprejel naslednje zaključke:

Sindikalne podružnice naj zahtevajo od organov delavskega samoupravljanja in uprav podjetij, naj jim pojasnijo, kje so glavni vzroki, da storilnost ni večja, kje so vzroki obratnih nesreč in bolniških dopustov in kakšni uspehi so bili doseženi s podaljšanim odmorom in povečanimi dopusti.

V podjetjih naj se napravijo temeljite analize notranjih odnosov. Občinski zbori proizvajalcev naj v podjetjih, kjer je težnja po prekomerni delitvi plač iz dobička, poskrbijo, da bodo ta sredstva porabili za splošne družbene namene.

Na občinih zbrih naj sindikalne podružnice čim več razpravljajo o utrjevanju družbenega upravljanja, o novem zakonu o delovnih razmerjih, o oceni ključkov VII. kongresa ZKJ, o pripravah na kongres sindikatskih vprašanjih in delovni disciplini. Nepravilno je zapo-

C. R.

MLAJ NA NOVI JESENIŠKI ŠOLI

Gradbeno podjetje »Gradiš«, ki gradi na Jesenicah veliko šolsko poslopje za dve osemletki in sicer »Toneta Cufarja« in osemletko »Prežihova Voranca«, je sinoči postavilo mlaj na dozdano poslopje. Ob tej priliki je bila mala slovesnost na kateri so bili predstavniki občine, Zelezarne in družbenih organizacij, ki so kolektivno Gradisa čestitali za uspeh. Velika stiska šolskih prostorov na Jesenicah je narekovala to gradnjo, ki se jo radujejo mnogi starši in šolski otroci.

LJUDJE IN DOGODKI POLNJENJE SODOV BREZ DNA

PABERKI PO SVETU

»SVOBODNE« VOLITVE

Novinar časopisne agencije Associated Press je videl nedeljski referendum o novi francoski ustavi v Alžiru takole:

»Zvočniki prenašajo koračnice. Francoske čete so postavile pregrade... Muslimanke s feredžami stojijo v vrsti pred posebnimi volišči. Pod močnim soncem čakajo na nekaj, kar redko katera razume.

»Vsi bomo volili,« je dejal neki muslimanski trgovec v Kasbi. »Vojska pravi, da moramo voliti. Dovolj nam je vojne. Naredili bomo vse, da ne pride več do neredov.«

»Obljubili so popolno svobodo volitev in vzdrževanja od volitev, toda kdo jim bo verjel po toliko prelomljenih obeh?« je dejal neki drugi musliman.

Vsekakor dovolj realna slika o »svobodie nedeljskega referenduma.

BOKS IN POLITIKA

V četrtek zvečer je bila v letoviškem mestu Scarborough zaključena letna konferenca angleške laburistične stranke. Vodja stranke je še vedno ostal Hugh Gaitskell, za novo predsednico pa je bila izvoljena Barbara Castle. V izvršni odbor stranke vodstva je bila prvič izvoljena tudi Betsy Bradoc iz Liverpoola, medtem ko je njena tekmičica Edith Summerskill doživela poraz.

Mnogi poznavalci angleških političnih razmer trdijo, da je porazu Summerskillove krivo njeno prizadevanje, da se prelope boksaški šport. Bradocova je bila izvoljena samo zato, ker je še od nekdaj prisostvovala vsem boksaškim srečanjem.

PRIVATNO

Ker je Vrhovno sodišče ZDA zavrnilo namero pokrajinskih oblasti v Little Rocku, da bi še vedno v šolah ločili bele otroke od temopoltnih, so si v tej državi izmislili nov način, da bi svoj cilj je dosegli. Izdali so odlok, naj se štiri srednje šole prenesejo iz državnih v privatne roke. Privatne šole pa bodo lahko sprejemale samo tiste šolarje, ki jih bodo hotele in ki bodo plačali šolnino. Vsem belim otrokom bodo lokalne oblasti pokrile izdatke, ki bi jih imeli s šolanjem na privatnih šolah.

Federalno sodišče je sicer začasno prepovedalo izvajanje tega sklepa. Toda kljub temu še ni znanesljivo, kako se bo končala — kljub vsem zagotovitvam o svobodi za vse v ZDA — ta pravda za enoten pouk na ameriških šolah.

RELIGIOZNA HISTERIJA

V Krakovu je konec septembra prišlo do neredov, ki so jih izzvali nekateri verski fanatiki. Mestni arhitekt je namreč izdal nalog, da je treba podreti kapelico, ki jo je sredi mesta sezidal neki privatnik brez dovoljenja pristojnih organov. Kapelico je sezidal baje na prostoru, kjer je neka ženska videla prikazen Marije.

Religiozna histerija na Poljskem je že zdavraj presegla meje normalnega. Kljub temu pa jo nekateri katoliški krogi uporabljajo kot dokaz za pregnanjanje vere.

Kdo je v primeru, ko gre za očitno kršenje pozitivnih pravnih predpisov kriv za represalije — je očitno!

ABC

IZDAJA ČP »GORENJSKI TISK« / UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR / DIREKTOR IN GLAVNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / ODGOVORNI UREDNIK MILOŠ MIKELN / TELEFON UREDNIŠTVA ŠT. 397 — UPRAVE ŠT. 475 — TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 607-70-1-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 60 DINARJEV, MESEČNA NAROČNINA 50 DINARJEV

SPET ZAKLJUČEK SEMINARJA V BOHINJU

Bohinj, 5. oktobra.

Danes se je v Mladinskem domu v Bohinju končal republiški seminar za mlade člane delavskih svetov obrtnih obratov. Seminar se je začel 25. septembra. Med drugimi so predavali Milan Kristan, pomočnik direktorja Zavoda za plan LRS (gospodarski problemi v zvezi s petletnim gospodarskim načrtom), Slavko Šinkovec, referent republiške Obrtne zbornice, Marjan Rožič, predsednik delavske komisije CK LMS v Ljubljani, Jaka Eržen, predsednik ObLO Radovljica, Franc Pipan, pred-

sednik republiškega odbora sindikatov itd. Včeraj pa je na seminarju govoril Roman Albreht o uredbi o delitvi dohodka gospodarskih organizacij.

Seminarji, ki jih skozi vse leto prireja CK LMS v Mladinskem domu v Bohinju, so dragocena šola za vse mladinske aktiviste. Na njih predavajo najvidnejši politični in javni delavci LR Slovenije in to je zagotovilo za kvaliteto. Žal se občinski in okrajni komiteji mladine kot tudi delovni kolektivi ne prizadevajo dovolj, da bi mladino na te seminarje pošiljali v čim večjem številu.

PRAZNOVANJE V CERKLJAH

Cerklje, 5. oktobra.

Prebivalci občine Cerklje so včeraj in danes praznovali občinski praznik. Po 14. letih so se spet spomnili 4. oktobra 1944. leta. Ta dan je namreč okupator določil da začne s »čiščenjem« vseh »nezanesljivih«, to je vseh onih, ki bi utegnili škodovati okupatorjemv naklepm.

Belogardisti, ki so imeli svojo postojanko v Cerkljah in v Lahovčah, so skrbno pripravili seznam ljudi, ki naj bi prišli na vrsto. Vse te načrte pa je prav 4. oktobra prekrizala Šandrova brigada, ki je napadla postojanko v Cerkljah. Hkrati so uničili tudi štab takimiimovane »črne roke«, ki jim je v najboljsem primeru grozila internacija.

V petek so položili vence pred spomenik padlih borcev in talcev NOV. Sledila je proslava v Zadrudnem domu. Na slavnostni seji ObLO so obudili spomine na težke dni pred 14. leti.

-s-

RAZSTAVA SADJA V KAMNIKU

Kamnik, 5. oktobra.

V zgornji dvorani kavarne »Solidarnost« v Kamniku je bila včeraj odprta razstava sadja. Otvoritvi so prisostvovali predstavnik občine, zastopniki okoliških kmetijskih združenj in mnogi sadjarji, ki so ponosni na svoj uspeh.

Letošnja bogata sadna letina je nudila razstavljalcem možnost, da so razstavo bogato uredili in z izbranimi sadeži in prikazali uspehe te veje gospodarске dejavnosti v tem kraju.

TEČAJ ŽELEZARJEV NA MEŽAKLJI

Jesenice, 5. oktobra.

V počitniškem domu jeseniških železarjev na Mežaklji je pričel enotedenski strokovni tečaj za čiščenje izdelkov in polizdelkov ter ingotov. Tečaj je organiziralo Zdrženje jugoslovanskih železarj. Udeležilo se ga je 25 železarjev iz raznih delovnih kolektivov naše dežele. Na tečaju bodo predavali strokovnjaki jeseniške železarne.

VREME

Prva polovica tedna dokaj oblačno z večjimi in manjšimi padavinami. Koncem tedna relativno izboljšanje z občutnimi ohlaiditvami v alpskem svetu.

naša kronika

NEIZKORIŠČENE SILE

V tovarni usnja »Standard« v Kranju bi šlo marsikaj še bolje, če bi izrabili vse svoje notranje sile. Taka je bila ugotovitev na seji delavskega sveta, ki se je sestala pred dnevi.

Z izvozom na Poljsko, v Sovjetsko zvezo in druge vzhodne dežele si je podjetje lani utrlj pot na zunanje tržišče. Letos pa je nastal zastoj. Zlasti podplatno usnje gre počasi v prodajo in bremeni obratna sredstva podjetja.

Z boljšo organizacijo dela, pazljivostjo in vestnostjo celotnega kolektiva bi se dalo še marsikaj doseči pri varčevanju surovin, zmanjševanju odpadkov, pri kakovosti izdelanega usnja, pri zmanjševanju režijskih stroškov in podobno. Tudi z boljšo politiko nagrajevanja bi dosegli lahko marsikaj.

Sklenili so, naj upravni odbor podjetja pretresa vse te probleme, izdela konkretne predloge in jih predloži delavskemu svetu na prihodnjem zasedanju. K. M.

NAJBOLJŠE MLADINCE V ZADRUŽNE SVETE

Na seji občinskega komiteja LMS v Cerkljah v četrtek zvečer so največ govorili o pripravah za volitve v osnovne organizacije. Hkrati so se pomenili tudi o nalogah, ki stoje pred mladinskimi organizacijami pri volitvah v zadrudne svete. Sklenili so, da bodo podprli kandidature tistih mladincev in mladink v zadrudne svete, ki so to s svojim delom zaslužili.

-s-

ŽIVAHNOST ZADRUŽNIKOV

V pripravah za volitve v zadrudne svete je bilo danes več občnih zborov in drugih sestankov. Občni zbor zadrudnikov je bil v Kokri, v Srednji Dobravi, v Lescah, v Ratačah in drugod.

Zadrudniki so se povsod menili o bodočih volitvah in nalogah, ki jih bodo imeli zadrudni sveti. Veliko zanimanje je med zadrudniki tudi o perspektivah bodočega razvoja. Povsod, kjer so upravni odbori pripravili dobra poročila je bila o tem tudi živahna razprava med zadrudniki.

10.000 OBISKOVALCEV VEČ KOT LANI NA GOSPODARSKI RAZSTAVI NA BLEDU

Pred nekaj dnevi so na Bledu zaključili šesto sezonsko gospodarsko razstavo. Letos je razstavljalo svoje izdelke 82 podjetij iz Slovenije, Hrvatske, Bosne, Vojvodine in Makedonije. Zastopane so bile najvažnejše veje naše industrijske in obrtne dejavnosti. Posebno močno je bila zastopana tekstilna industrija kot tudi lesno - industrijski in finomehanični izdelki.

Za letošnje razstavo je bilo več zanimanja kot prejšnja leta. Od 1. maja do 30. septembra si je razstavo ogledalo blizu 150.000 ljudi, kar omeni skoraj 10.000 več kot lani. J. B.

SEDEM ŽENA IN LE EN MLADINEC NA KANDIDATNI LISTI

Kandidatne liste za volitve v zadrudne svete so skoraj povsod že sestavljene. Tudi KZ Visoko ima že listo 31 kandidatov. Razveseljivo je, da so zadrudniki na Visokem predlagali 7 kandidatkinj, članice zveze žena zadrudnic. Prav gotovo pa se bo marsikdo vprašal, zakaj je na listi kandidatov le en mladinec. To toliko bolj, ker šteje aktivnih mladih zadrudnikov na Visokem 32 članov.

GOSPODARSKI TEČAJ

Vse člane Kluba gospodarstvenikov obveščamo, da bo v torek dne 7. oktobra 1958 ob 17. uri popoldne v klubskih prostorih, Kranj, Prešernova ulica 111 predavanje: ZNANSTVENO RAZISKOVALNO DELO V GOSPODARSKIH INSTITUTIH V ZAHODNI NEMČIJI (značilnosti in primerjave s tozadevnimi razmerami pri nas). Predaval bo tov. Klemenčič Tone, znanstveni sodelavec Ekonomskega inštituta LRS. Uprava Kluba vabi vse zainteresirane k čimvečji udeležbi. Uprava Kluba

v nedeljo smo zabeležili

NAŠ RAZGOVOR METKA DAJE IZJAVE ZA TISK

Metka je najmlajši stanovalec otroškega vrtca »Tugo Vidmar« v Kranju. Pod zaglavjem »Naš

razgovor« smo običajno objavljali razgovore z najstarejšim delavcem tovarne, najstarejšim ob-

čanom občine — tokrat pa, v znamenju Tedna otroka, smo intervjuali najmlajše.

Metka je stara tri leta. Ne vem, kakšen je običajno njen odnos do novinarjev — tokrat je bila zelo prijazna in je odgovorila na vsa vprašanja dopisniku »Glasu Gorènske«.

- »Kam greš vsak dan?«
- »V vrtec.«
- »Kaj pa delaš tam?«
- »Igram se.«
- »S kom pa?«
- »S fantki.«
- »Kaj se rajši igraš s fantki kot s punčkami?«

Kratkohlačniki, ki so z neobičajno tišino prisluškovali Metkinim izjavam za tisk, so napeto in resnobno pričakovali Metkin odgovor. Metka je malo pomislila, pa rekla: »Najrajši se igram z Lidijo.« Potem pa se je menda zbala, da bi bil medvedek, ki je ležal na mizi in ni kazal nobenega zanimanja za Metkin prvi stik z javnostjo, užaljen, pa je hitro dodala: »Pa z medvedkom.«

- »Pa se nič ne jokam, ko grem v vrtec!«
- »Kaj pa delaš v vrtcu ves dan?«
- »Saj gremo vsak dan na sprehod.«
- »Težko čakaš mamičo, da pride po tebe?«
- »Ne.«

Potem smo Metki zastavili vprašanje, dostojno intervjuja s kako filmsko zvezdo: »Kaj imaš najrajši?«

V Metkini glavi so se nekaj časa borili med seboj Lučka sladoled, njene punčke in gotovo še kaj. Potem pa je odločno rekla: »Vse!«

V nevezanem pogovoru je potem pripovedovala: »Doma imam še brata. Hodi že v šolo.« — »Pa je priden?« — »Malo. Pa voziček imam. Dal ga je gospod, ki ima dojenčka.« Kako je prišla do te kombinacije, ni bilo moč uganiti. Ampak zdaj se je razgovorila in pripovedovala je dalje: »Imam še račke, pa punčka, ki spi...«

Prosil sem jo, naj mi pove kako povest. Da neznansko rad poslušam povesti, pa da, ko smo že takole skupaj, naj vendar pove eno povest. Pa se ni dala preprositi. Njena vzgojiteljica ji je svetovala, naj pove tisto o Hruški debeluški, ampak Metka je najbrž sodila, da je intervjuja dovolj in ni dala nobene izjave več.

Samo fotografirati se je še dala. — — —

Drobižu v naših otroških vrtcih je lepo. Prav je tako. Saj pravzaprav zato, predvsem zato, šli njihovi očeteje in starejši bratje v gozdove.

Teden otroka bo dosegel svoj namen le tedaj, če se bo ob njem vsak naš človek zamislil o najmlajšem rodu. Kako ta rod živi, kaj smo mu dolžni dati — in kaj mu dajemo.

Potem bo drobižu še lepše. mm

Naša anketa:

KAM V PROSTEM ČASU?

PARADA DOLGOČASJA

Kranj brez plesne glasbe — Ves teden nobenih kulturnih prireditev — Dogodki tedna: šest filmov v dveh kinematografih in štiri manj pomembne športne prireditve

Družabno življenje je družbeni problem. Problem, ki so ga dolžna reševati predvsem naša prosvetna društva in Svobode. Če se ljudem ne nudi dovolj kulturnega razvedrila, se zabavajo pač nekulturno.

Poglejmo, kako je s to stvarjo v Kranju. »Ali imaš sploh v Kranju kam iti?« je vneto zatrjevalo mlado dekle, po vsej verjetnosti mlada delavka, ki je od kdo ve kod prišla v Kranj, svoji prijateljici. »V zadnjem času še v kinu ni nič posebnega. Sedem let skomin je bila prava limonada.«

Prisluhnil sem. Morda sem bil v zadnjem času prezaposlen, morda smo sploh vsi nekoliko prezaposleni in zato ne pomislimo prevečkrat na te stvari.

»Kam pa lahko res pravzaprav greš v Kranju?« sem se vprašal. Pred menoj se je strnil tisti večni trikot, ki pelje od doma preko službe in črne kave v slaščičarni, spet domov. Toda, je prav, da spričo hitrice, ki nas vse bolj zajema, pozabimo na zabavno življenje? Je atomska doba res doba razcefranih živcev? In človek v njej res samo stroj, ki streže stroju?

Tako me je ta drobn, vsakdanji pogovor vzpodbudil, da sem napravil majhno statistiko. Sedem dni sem zapisoval vse prireditve, kar se jih je zvrstilo v Kranju. Razen tega sem obiskal vse družabne prostore v mestu in pri tem, moram reči, nisem imel težkega dela.

V tednu dni se je v dveh kino dvoranah (Storžič, Svoboda) zvrstilo šest filmov! Če odštejemo dva filma, ki sta bila že prejšnji teden na sporedu (Sedem let skomin, Obzirna vlačuga) in enega, ki je v obdobju leta dni že drugič zašel na platno kranjskih kinematografov (Pikniki), so bile torej vse teden le tri premiere. V istem tednu ni bilo nobene kulturne prireditve. Prijatelji športa pa so lahko gledali dve rokometni

tekmi gorenjske podzvezne lige, nogometno tekmo Triglav B : Planika in košarkarsko tekmo med ženskima vrstama Kranja in Jesenic. V tem tednu si je torej človek v Kranju v najboljšem primeru lahko ogledal tri filme in štiri manj pomembne športne prireditve.

Gostinskih lokalov je v Kranju še vedno precej. Dva ali trije med njimi so kar lepo urejeni; vsi pa sorazmerno dobro obiskani. Nekeč mi je prijatelj iz neke oddaljene vasi tožil, da je pri njih gostilna edini družabni prostor. Skorajda bi ga lahko potolažil, da v Kranju ni dosti boljše.

Kavarna hotela Evropa je lepo urejena, a slabše obiskana. Posebno med tednom. Neko naveličano dolgočasje visi v zraku. V kotu ob točilni mizi je gostov vedno dovolj. Kvartajo. Za denar, in to menda za dokaj velik denar. To je precej odvratno tudi od tuma. Glasbe v kavarni ni. Niti koncertne, niti plesne, ne v soboto in ne v nedeljo, kaj šele med tednom. V Kranju sploh ni lokalov, ki bi imeli glasbo.

Spomnil sem se, da je o tem svoj čas razpravljala že mladinska organizacija v Kranju. Bil sem na sestanku, ko so govorili, da bi bilo prav čimprej dobiti v Kranju prostor za mladinske zabave. To je bilo nekako v maju letos. Vendar doslej prostora niso našli. Niti šole niti dom JLA ga nočejo odstopiti.

»Potem takem sploh ne plešete?« sem povprašal M. P., administratorko v nekem kranjskem podjetju.

»Ne,« mi je žalostno odvrnila. »Nimam kje. Nekaj so sicer govorili, da bo odsej ples v novi tekstilni šoli na Primskovem, a kaže, da tudi tu nič ne bo. Menimo se, da bi šli ob sobotah v Ljubljano, toda to je predrago. V prostem času pomagam doma, hodim v kino, sicer pa nikamor.«

Teško je reči, zakaj je Slaščičarna - kavarna najboljiskanejši lokal v Kranju. Najbrž iz navade.

Pa tudi postrežba je solidna in turška kot pravijo, najboljša. Sem hodijo gospodinje na klepet, odborniki po seji na kavo, včasih zaide v lokal tudi kakšna glasnejša družbica, nekateri pridejo brat revije in časopise, predvsem tuje. In to je vse. Lokal je majhen, včasih še celo premajhen, glasbe ni.

Ni dolgo tega, kar so ob Parku Svobode odprli nov lokal. Restavracija je to, kavarna in slaščičarna. Je lep lokal. Bajje je tudi hrana dobra, je pa zato postrežba slabša. Tudi tu so brez glasbe, čeprav je bilo v začetku slišati, da se trudijo vpeljati nekaj dni v tednu vsaj koncertno glasbo. Ko sem v teh dneh nekajkrat obiskal ta lokal, je bilo vedno precej ljudi v njem. Toda tudi tu je »struktura« obiskovalcev približno taka kot v Slaščičarni - kavarni.

Povprašajmo še nekatere kranjčane, domačine in prišleke, kako oni preživljajo prosti čas. Kam hodijo in česa si želijo.

L. B. je delavka v neki kranjski tovarni. Ona pravi takole: »Čez teden delam, Marsikdaj tudi čez ure v tovarni, sicer pa pri neki družini za hrano in stanovanje. Ob sobotah grem včasih v kino. Ob nedeljah pa na sprehode. Plesa ne pogrešam.«

»Kaj pa pogrešate?«

»Stanovanje!«

T. V. je njena kolegica. Skupaj delata. Tudi ona ima skoraj isti »urnik«, čeprav je domačinka in stanuje pri starših. In kaj ona pogreša?

»Kaj pogrešam? Zabavo! Ples! Kaj hočeš pogrešati v teh letih drugega? V Kranju pa ravno tega ni. Res, pravo mrliško mesto.«

D. M. je pomožna delavka. Je domačinka. Pravi, da zelo rada hodi v kino. »Toda to je postala že prava loterija,« meni. »Le redkokdaj gledaš res dobre filme.« Razen v kino ne hodi nikamor. »Prihodnji teden pa, vsaj slišala sem tako, se bodo začele na Prim-

skovem folklorne vaje. Če bo to res, bom hodila tja. Vsak terek in petek bom tam. Velika škoda pa je, da v Kranju ni več mladinskega plesa. Svoj čas je že bil v »Iskri«, a ne vem, zakaj so prenehali.«

D. K. je nameščeneec. On pravi, da ne hodi pravzaprav nikamor.

na kako prireditve?«
»Da, na vinski sejem!«

Družabno fiziognomijo si kroji vsako mesto zase. Ni bučnih, živahnih mest niti mrtvih in puščobnih, ki bi bila takšna sama po sebi. Če so pogóji, se vsak človek rad razvedri. Če pa jih ni,

Kranj sodi nedvomno v drugo kategorijo. Tu je višek »zabave« starok - partija v Evropi, kavarni »Park«, v Klubu gospodarstvenikov, najraje pa doma.

Kmalu po osmi zvečer ulice v Krangju opuste. Samo kak razgret gost še kali spokojni nočni mir. »Kje pa naj vzamemo denar za

DOPOLDANSKO TIHOŽITJE V KAVARNI HOTELA »EVROPA«

Najraje je doma in poslušata radio. Zelo poredkoma hodi v kino, redno pa ob nedeljah na nogometne tekme. Včasih gre na kako nogometno tekmo celo v Ljubljano. Delavec P. K. je približno istega mnenja. Po večini je doma, včasih pa pravi, da le zaide malo k »Finku«. Tudi on rad gleda nogomet.

»Creste morda tudi v Ljubljano

se seveda ne more. In vendar je vedrina odraz človekove vitalnosti, ustvarjalnosti — skratka življenja. Človek, ki živi samo v vsakdanjem delu in skrbih, počasi otopi. Odvadi se normalnega življenja. Zapre se v ozek prijateljski krog in — sam vase. Hrup se umakne pritajenemu opravljanju, živahnost malomeščanskemu filistrstvu.

nove prostore, za mladinski klub in plesno dvorano in vse tisto, kar hočete!« se sprašujejo nekateri gospodarstveniki. »Saj niti za najpotrebnejše ni denarja.«

Res je! Stanovanj primanjkuje in komunalne naprave so pomanjkljive, marsičesa drugega tudi še ni. Toda čudno, v nekaterih drugih mestih in industrijskih središčih (Maribor, Celje) so tudi za to našli denar. Ljudski vrt v Mariboru je čudovita kombinacija športnega in zabavnega parka. Je pač tako, da vedno niso samo materialna sredstva tista, ki porajajo potrebe. Tudi potrebe včasih pogojajo material! Skratka, če je kaj res pereče, se že nekako uredi.

»O zabavnem življenju pa še res nismo nikdar razpravljali na seji Delavskega sveta,« mi je odgovoril predsednik DS večje tovarne v Kranju. »Saj to je vendar stvar posameznikov.«

Pa bi bilo le prav, če bi delavski sveti, pa tudi drugi družbeni organi, včasih razpravljali o zabavnem življenju in primaknili tudi kak dinar zanj, namesto, denimo, da razdelijo ne vem koliko za dodatne plače, katerih polovica potem steče v gostilne.

Kaže, da je v Kranju skrb za zabavno življenje samo na mladinski organizaciji in Svobodi. Pa še tu se zanašajo drug na drugega. Na Okrajnem komiteju LMS so nam povedali tole:

»Za svoj čas smo izvolili plesni odbor, ki naj bi pripravil mladinske plesne. Pozneje je prevzela skrb za to Svoboda.«

Član upravnega odbora Svobode Kranj - center pa nam je dejal:

»Naš upravni odbor je razpravljal o teh stvarih. Vemo, da je potrebno popestriti družbeno življenje v Kranju. Samo tako si bomo zagotovili nove člane. Ni pa primernih prostorov za to, niti sredstev. Pomagati si bomo morali z gostovanji, pa tudi mladinska organizacija in drugi nam bodo morali priskočiti na pomoč.«

Kdo, drugi? Predvsem:

— vsi tisti, ki lahko. Vsi, ki imajo dvorane, a jih ne vem iz kakšnih razlogov nočejo izposojati za družabne prireditve.

— nekatera večja gostinska podjetja, ki bi ne smela tako ozko-grudno kalkulirati, da so z glasbo sami stroški.

— vse ostale organizacije in društva in končno

— Občinski ljudski odbor ter vsa gospodarska podjetja v občini. Na Okrajnem komiteju LMS so nam povedali namreč tudi tole:

»Menimo, da je Občinski ljudski odbor premalo storil, da bi nam pomagal najti možnosti in sredstva za popestritev zabavnega življenja v našem mestu.«

-ik

Izgubljeni tisačaki

- Tudi spreminjanje poklica vpliva na delovno storilnost
- Z diplomo gostinske šole v poštno službo
- Neizkoriščen denar skupnosti
- Ali vemo, koliko stane državo menjavanje poklicev?

Šolstvo se v naši državi razvija kot malokje drugod v svetu. Imamo vse vrste šol in vsakdo ima danes možnost strokovne izobrazbe. Skupnost podpira šolstvo. Zanj gredo težke milijarde. Toda: ali je ta denar vedno koristno naložen?

Ne bi mogli reči, da je to vedno tako.

Le nekaj primerov!

NAMESTO NATAKARICE — POŠTNA USLUŽBENKA

Lučka je poštna uslužbenka, ki pa je končala Gostinsko šolo v Ljubljani in postala kvalificirana natakarica. Zanimali so me razlogi, ki so jo vzpodbudili, da je spremenila poklic, čeprav se je izučila za drugega. — Všeč mi je poštna služba —, je dejala, ko sem jo obiskal na pošti. — In poprej niste vedeli, da je na pošti lepo? — Ne, nisem. — Kako ste zajadrali iz gostinstva v poštno službo? — Po naključju! — Pa v gostinsko šolo? — Na željo staršev! — In čemu je treba pripisati vaš beg iz gostinstva? — Veste, ta poklic je prenaporen za žensko. (Lučka ima namreč dvaindvajset let...) V Bohinju, kjer je bilo moje prvo službeno mesto, sem garala od jutra do večera, ob praznikih pa še bolj. Na pošti pa imam nedelje in praznike zase, pri plači pa ni bistvenih razlik...!

Lučka je hodila tri leta v gostinsko šolo. Gostinstvo je pričakovalo novo moč. Izbrala si je drug poklic. Zakaj?

ŠE ENA USLUŽBENKA BREZ NATAKARSKE HALJE

Tudi Ivica je končala gostinsko šolo. Leto dni je bila v gostinstvu, nato pa se je zaposlila na za-

vodu za socialno zavarovanje v Kranju.

— Vzroki za to, Ivica? — Ne vem, kaj naj bi povedala... Praznike imam zase in nedelje. Imam tudi boljše pogoje, pa tudi pri prejemkih ni velike razlike... —

— Zakaj ste potem sploh šli v gostinsko šolo? —

— Mislila sem, da bom lahko zdržala... —

Tudi Ivica je bila nepremišljena. Kdo trpi škodo? Vsekakor skupnost:

● šolanega kadra, na katerega računamo, ne moremo obdržati;

● stroški, vloženi v šolanje in v štipendiranje še posebej, so zaman;

● zamuda pri času (preden se človek priuči na povsem drugem delovnem mestu in toliko bolj v drugem poklicu) tudi marsikaj velja!

Toda ne smemo ostati le pri tem. Treba je poiskati objektivne okoliščine in vzroke, zakaj ljudje zapuščajo svoje poklice in iščejo delo drugje. Nedvomno igra pri tem nadvse pomembno vlogo nagajevanje, pa tudi še kaj... Tako imamo precej razširjen pojav, ki nas morda za sedaj še ne skrbi preveč, da se oblikujejo takomenovani »potniki poklicev«. Visokokvalificiran kuhar iz Kranja je zaposlen kot skladiščnik, čeprav so v gostinstvu prav taki ljudje zelo iskani. Neki študent ekonomske fakultete, ki je mimogrede povedano dobival štipendijo, se je začel po končanem študiju ukvarjati z donosno obrtjo, seveda v lastnih, privatnih rokah itd...

KDO O TEM KAJ RAZMIŠLJA?

Spreminjanje poklicev je vsekakor škodljiv pojav, ki družbo precej velja. V najrazličnejših oblikah. In če človek hoče poizvedeti koliko, denimo, znaša ta gospodarska škoda, ne more nikjer dobiti podatkov. Niti na

posredovalnicah za delo, ki tega niti ne vodijo, niti na republiškem sekretariatu za delo.

Na tej republiški ustanovi so nam povedali naslednje:

»Taka statistika bi bila zelo koristna, vendar se nihče še ni lotil siste-

matičnega menjavanja poklicev. Škoda za gospodarstvo je nesporna, vendar...«

Res, škoda je velika. Bomo kaj ukrenili zoper to?

Gre za lepe milijone...

PETER MEDVED

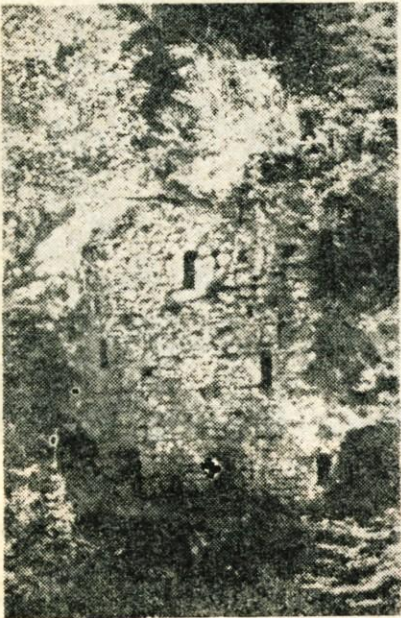
KOSTOVIĆ HITREJŠI OD ZEPPELINA

Nepozabna afera ob izumu prvega zrakoplova Gaja Kostovića je bil „kralj iznajditeljev“

V zgodovini letalstva je zabeleženo, da je prvi zrakoplov poletel 2. julija 1900 nad Bodenskim jezerom. Njegov konstruktor je bil nemški general grof Ferdinand Zeppelin, po katerem so vsi kasnejši zrakoplovi dobili svoje ime.

Malo pa je znano, da je že trideset let pred Zeppelinom delal zrakoplov naš človek. Srb Ognjišlav - Gaja Kostović, ki je leta 1916 v visoki starosti umrl v carski Rusiji. V letu 1875—1880 je zgradil svoj zrakoplov, ki ga je imenoval »Rusija«. Ta zračna ladja, ki je takrat poletela nad Petrogradom — današnjim Leningradom — je bila v marsičem podobna Zeppelinovemu zrakoplovu. Nekateri strokovnjaki celo trdijo, da sta imela oba zrakoplova enake motorje...

„Šmajdov grad“

Kakšen grad neki? Slika tega ne kaže. Toda, bolje si oglejte sliko. Vidite, kako je iz velikih kamnov zgrajena močna stena, namesto oken pa so v steni majhne linice. Tako je. V dolini Kokre pri Kranju (vas Britof) so si za Turkov takratni prebivalci naredili močno in nenavadno prikrito utrdbo, ki je ostala do danes. Veliko luknjo v pečinah Kokre so pri vходу utrdili s steno in utrdbo imenovali »Šmajdov grad«. Ljudsko izročilo pa pravi, da je bil nekdanj pod zemljo izkopan tudi rov od »Šmajdovega gradu« do Ilvke (vas, ki je oddaljena 3 do 4 kilometre). Vsekakor ne smemo verjeti, da bi prebivalci sami izkopali takšen rov. Ker pa je Gorenjska znana po številnih kraških pojavih, je možno, da je priroda sama izoblikovala nekakšen podzemni rov, ki pa je že dlje zasut.

FaBo

Ali se je grof Zeppelin okoristil z načrti Gaje Kostovića? To vprašanje je bilo svoj čas v središču pozornosti svetovne javnosti, ki je razburjeno spremljala afero kraje Kostovićevega načrta.

Kdo je bil Gaja Kostović? Rojen je bil leta 1840 v bogati trgovski družini v Novem Bečeju v Srbiji. Ugodne gmotne razmere so pripomogle, da je Gajo lahko doštudiral tehniko, potem pa je postal kapitan ladje »Sloga«, s katero je plul po Donavi do Črnega morja. Takrat pač še ni slutil, da bo vse svoje življenje preživel v Rusiji ob Nevi in obalah Baltičkega morja, kjer je postal tako slaven, da so mu vzdeli ime »kralj iznajditeljev«.

Ko je bil s svojo ladjo nekoč v Odesi, je tu prišlo do eksplozije smodnika. Kostović je bil hudo ranjen in ko so ga zdravili v Odesi in Petrogradu, se je tu seznanil z Rusinjo Anastazijo Petrovo, ki je kmalu postala njegova žena. Z njo se je naselil v Petrogradu in se ni več vrnil v domovino.

USTVARJALEC FANTASTIČNIH IDEJ JULESA VERNA

Kostović je v mladosti zelo rad prebiral fantastične romane Julesa Verna in prav tu je dobil pobudo za marsikak svoj izum. Ob branju knjige »20.000 milj pod morjem« se je navdušil za podmornico in jo tudi sam poizkusil konstruirati. To je bil neke vrste podvodni čoln, izdelan iz arborita, specialno prepariranega lesa, zelo lahkega in trdnega kot kovina, iz katerega so izdelovali čolne, sode, škafle itd. Kostović je skrbno čuval tajno svojega izuma, pozneje pa je neki delavec iz petrograjske tovarne arborita izdal postopek proizvodnje v tujino, kjer arborit še danes izdelujejo. Sled za tem podvodnim čolnom se je pozneje izgubila, domnevajo pa, da ga verjetno nikdar niso uporabljal.

Arborit pa je služil tudi pri največjem Kostovićevelem izumu — pri izdelavi zra-

koplova. Iz njega je bilo narejeno ogradje zračne ladje.

PRVI ZRAKOPLOV OBLEŽAL V STARI LOPI

Različne dele zrakoplova so izdelovali v Petrogradu in Ohti, motor pa je sestavljala Kostović sam doma v svoji hiši. Ze je bil zrakoplov narejen in že je poskusno poletel nad prestolnico Rusije, ko se je zgodilo nekaj nepričakovane. Vse je bilo pripravljeno za odkup vozila, katerega bi občudovala vsa Evropa. Kostović je pravkar pričakoval podpisnike pogodbe, ko se je pojavil neki minister in zahteval 24 tisoč rubljev za »izkazano uslugo«. Kostović je bil zaradi tega tako užaljen, da je pogodbo raztrgal in vrgel ministra iz hiše.

Posledice tega dejanja so se kmalu pokazale. Vlada je napravila vse, da bi Kostoviču onemogočila nadaljnje delo. Temu pa se je pridružila še krajja načrtov. Vsako poizvedovanje za tatovi je bilo brezupno. Kostović je sicer nadaljeval svoje delo, vendar brez veselja in volje. Pomoči od carske Rusije ni bilo in njegov zrakoplov ni nikoli vzletel. Čeprav so se mnoge države zanimale za njegov izum in mu nudile ogromne vsote denarja za njegovo »Rusijo«, se stari izumitelj vendar nikoli ni mogel odločiti, da bi prodal svoj izum komu drugemu kot deželi, ki je postala njegova druga domovina.

Ko je poletel Zeppelinov zrakoplov nad Bodenskim jezerom, so časopisi mnogo pisali tudi o Kostovićevelem zrakoplovu. A vendar je slava izumitelja pripadla nemškemu grofu.

To je samo nekaj dejstev, ki osvetljujejo življenje velikega Jugoslavana Gaje Kostovića, izumitelja, ki nikoli ni mogel preboleti, da je njegov zrakoplov gnil v neki stari lopi. Zeppelin pa preletaval Atlantik.

Zanimivosti

NAJBOGATEJŠA DIAMANTNA NAHAJALIŠČA SO V RUSIJI

Sovjetski minister Antropov je nedavno na tiskovni konferenci v Moskvi izjavil, da so v Gruziji odkrili diamantna polja, ki so »brez dvoma bogatejša kot diamantna nahajališča na afriškem kontinentu«.

TELEFONSKI KABEL MED KANADO IN AVSTRALIJO

Države Britanske skupnosti narodov so se na konferenci, ki je bila pred nekaj dnevi v Montrealu v Kanadi, domenile, da bodo v teku desetih let zgradile telefonsko

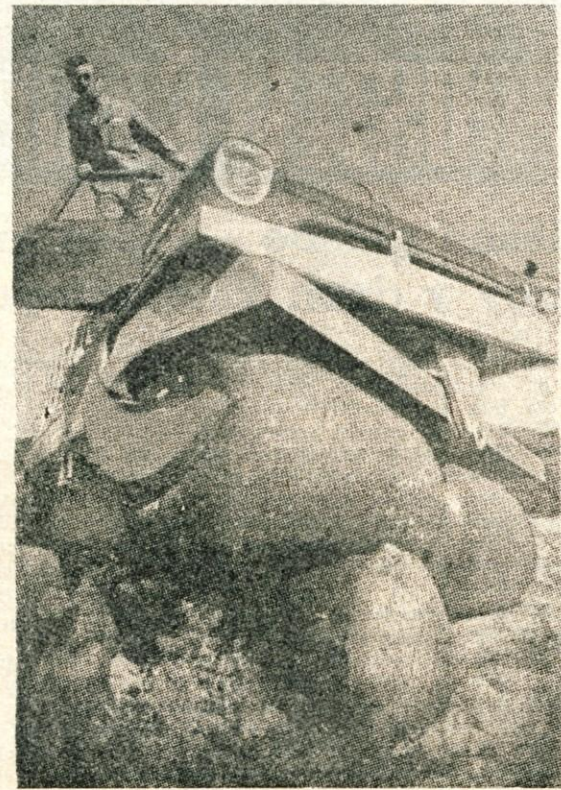
in telegrafsko zvezo med vsemi enajstimi članicami te skupnosti. Prvi kabel bo postavljen med mestom Vancouver v Kanadi in nekim mestom na avstralski obali.

PREBIVALSTVO NEMČIJE

V Bonnu so objavili, da na teritoriju Nemčije živi 71.471.200 prebivalcev. Od tega jih odpade na Zapadno Nemčijo 51.832.000, na Vzhodno 16.300.700, na zapadni Berlin 2.228.500 in na vzhodni Berlin 1.110.000.

IZPOLNJENI ELEKTRONSKI MOŽGANI

Psiholog dr. Fran Rozenblat iz Bufera v ZDA je konstruiral prva elektronske možgane, ki lahko »mislijo« brez predhodnih instrukcij. Ti elektronski možgani so dobili ime »perceptron«.

ROLIGON — ČUDEŽNO VOZILO

Tudi v močvirnatih predelih so bogastva — toda kako priti do njih in kako naj jih spravi človek do trdnih prometnih sredstev? Izdelajmo vozilo, ki bo sposobno premagati tudi najtežji teren! Tako so rekli konstruktorji in tako so tudi storili. Izdelali so čudežno vozilo, ki s ptičje perspektive izgleda kot vsak drug avto, iz »žabje« perspektive pa je na moč podobno cestnemu valjarju.

Ti valjarji pa niso vlti iz železa, temveč so gumijasti in napolnjeni z zrakom kot vsako avtomobilsko kolo. Vozilo je pokretno povsod. Zabrede vam v močvirje, vozi po vodi, po težko prevoznem skalnatem terenu in kot vidimo na sliki, tudi čez podrti debla v gozdovih. Nosilnost tega vozila odgovarja težkim kamionom, saj znaša 7 ton.

VEDNO VEČ DOMAČEGA TEKSTILNEGA BLAGA

Tekstilna industrija je letos dobro založena s surovinami. Postopno se izpopolnjuje tudi z novimi oddelki ter s stroji. Zato dosega čedalje večje uspehe. V prvem polletju letos so tkalnice izdelale nad 100 milijonov kvadratnih metrov bombažnih in 20 milijonov volnenih tkanin. Tekstilna industrija je dala za 9 odstotkov več izdelkov kakor lani.

Uspešno delo tkalnic so omogočile zlasti predilnice z večjo zmogljivostjo. Poprej je bilo treba še precej preje uvažati, ker je bila zmogljivost predilnic v primeri s tkalnicami mnogo premajhna. Leta 1939 so imele predilnice

v Jugoslaviji le 147.000 vreten. Po vojni so bile razmere še slabše, ker so bile mnoge predilnice razdejane. Potem se je začela hitra obnova tekstilne industrije in gradili so tudi številne nove tovarne, ki so zdaj izvrstno opremljene.

Nedavno so izročili svojemu namenu tudi novo predilnico v varaždinskem podjetju Varteks. To je ena največjih predilnic v državi. Na leto bo dajala okrog 360 ton kamgarnske preje, ki smo jo morali doslej uvažati. Zgraditev predilnice je terjala 270 milijonov dinarjev investicij. Na ta način bomo prihranili okoli pol milijona dolarjev na leto.

Ozračje se je ohladilo

Splošno mnenje znanstvenikov je, da bo ozračje na naši zemlji postajalo vedno ostrejšje in vlažnejše, ko bo atomska energija nadomestila uporabo premoga in nafte. V zadnjih sto letih se je temperatura v naseljenih področjih zemlje dvignila povprečno za eno stopinjo. Kaže, da bo ta dvig temperature trajal še precej časa. Kaj je vzrok temu pojavu ni znano, vendar znanstveniki domnevajo, da povzročita to ogljikov dioksid, ki v velikih količinah odhaja v atmosfero.

Izračunali so, da je v zračni plasti, ki obdaja našo zemljo več kot 500.000 milijonov ton ogljikovega dvokisa, ki štiti zemljo kot steklena stropa rastline v rastlinjaku.

Milijone let je bila količina tega plina v zraku nespremenjena, zadnjih sto let pa je človek pričel vplivati nanjo z izogrevanjem goriv. Vendar gre doba premoga in nafte h kraju, kajti kmalu bo atomska energija nadomestila ta goriva. Posledica tega bo, da se bo zemlja počasi pričela ohlajati. Ta posledica pa bo imela tudi dobro stran, predvsem, ker se ledeniki ne bodo stopili, kot so se v zadnjih letih s povečanjem temperature pričeli celo na zemeljskih tečajih. Če bi se vsi ledeniki na zemlji stopili, bi voda poplavila eno petino današnje kopne zemlje. Strokovnjaki so tudi izračunali, da se vsakih šest let morska gladina dvigne za poldrug centimeter.

FRANK OWEN:

49

EDDIE CHAPMAN PRIPOVEDUJE

Vrnila sva se v London, toda pod večer sva spet prišla, preplezala ograjo in prišla na tovarniško zemljišče De Havillanda in se v nogavicah prihotapila za hrbti stražarjev, jih opazujoč, kako hodijo gor in dol. Delo je docela preprosto in sklenila sva priti v elektrarno. Po malone dveh urah tiho-tapljenja okrog tovarne sva ugotovila, da zdaj pozna vsak kotiček in skrivališče v tovarni in tako sva se spet vrnili v London.

Ko je napočil dan sabotaže, sva s Freddiejem odšla tja z njegovim avtomobilom ob šestih zvečer. Kovčka sta bila v prtljajniku. Za najprimernejši čas sva imela trenutek, ko se stažer menjajo.

Preoblečena v delovne obleke sva preplezala ograjo in pazila, da ne bi naletela na stražo. Zatem sva šla vsak po svojih opravkih.

Jaz sem se približal enemu izmed poslopij elektrarne, se vzpel na zid in se znašel pred šestimi transformatorji. Položil sem kovček pod enega izmed njih in se vrnil po isti poti, od koder sem tudi prišel. Medtem je Freddie takisto storil v drugem poslopiju elektrarne.

Nato sva se vrnila k avtomobilu, se odpeljala tri milje daleč in čakala, kaj bo.

Nekaj minut pred sedmo sva zaslišala strahotno eksplozijo. V London sva se vrnila brez neprijetnosti.

Wolfgang je zatem povprašal o podrobnostih sabotaže in tako sem mu narisal tovarno De Havilland in poslopij, ki sta zletela v zrak, kakor tudi diagram, ki je kazal, kako je bil eksploziv pritrjen v kovček. Spričo Freddiejeve aretacije, sem rekel, pa sem se znašel v nevarnosti in tako sem

nehal oddajati. Radijski oddajnik sem zakopal na vrhu hiše, v kateri sem stanoval in iz katere sem oddajal.

Ko so to zapisali, sem začel podrobno opisovati, kako se mi je posrečilo priti na britansko tovarno ladjo kot natak in kako sem kasneje napravil sabotažo na ladji. Zatem sem govoril o svojih doživljajih na Portugalskem in v Španiji do trenutka, ko sem v Parizu stopil iz vlaka. Ko je bilo poročilo končano, ga je bilo za kakih 30 do 40 strani. Vnovič so mi ga prebrali, jaz pa sem ga podpisal.

Naslednji dan mi je Wolfgang sporočil, da se morava vrniti domov, ker bo prišlo nekaj prijateljev na »nenadni obisk«. Ni mi hotel povedati, kdo so ti prijatelji. Ta presenečenja je nemška obveščevalna služba rada uporabljala in spričo njih sem imel vedno zelo neugoden občutek v želodcu.

Toda v stanovanju sem videl, da je to presenečenje ugodno. Vstopil je polkovnik von Blecker z dvema članoma posadke, ki sta me prepeljala nad Anglijo. Toplo mi je segel v roko in vzkljknil:

»Fritz! Sijajno, da vas spet vidimo. Zaboga! Zdaj se prav gotovo počutite kot junak! Opravili ste sijajno delo! Zdaj pa mi pripovedujte o poletu; ste bili zadovoljni s tema dvema fantoma?«

Sedli smo za mizo in jel sem pripovedovati svojo zgodbo. Moj mladi radiotelegrafist mi je potem povedal, da jih je opazil neki lovec ravno v trenutku, ko sem se rinil skozi vrata v truplo letala. Hitro je pogledal dol in ko je opazil, da sem obtičal v vratih, me je močno brcnil v zadnjico.

»Tedaj ni bilo tako udobno kakor zdaj!« je pripomnil polkovnik.

Vsi smo se smejali. Navigator mi je zatem rekel, da so jih nekaj minut vražje preganjali, dokler se niso naposled skrili za oblak.

Sestanek je bil kar najbolj prisrčen in pred odhodom sem vsakomur podaril po kilo kave in dodal še eno kilo

za pilota, ki je vozil letalo. Povabili so me, naj obiščem njihovo kantino in z njimi večerjam. Nato so odšli. Kmalu zatem sem slišal, da so celotno posadko sestrelili nad Anglijo; to je bil njihov šestnajsti polet.

Moj naslednji obiskovalec je bil vojni tehnik, ki mi je zastavil kopico zelo nadrobnih vprašanj o britanski oborožitvi. Na nobeno nisem znal odgovoriti. Potem pa mi je dne 2. julija 1943 Schole sporočil, da moram odpotovati na sestanek s von Grunenom.

Naslednji dan sem zapustil Pariz z Wolfgangom in krenila sva v Berlin. Za naju je že bil rezerviran kupe prvega razreda in Wolfgangu so strogo zabijali, da nihče drug ne sme priti v najin kupe. Vlak je bil poln častnikov in vojakov, ko so bili namenjeni v Berlin na dopust ali dalje na fronto. Ko so nekateri častniki videli dva civilista, sedeča sama v kupeju, so brez obotavljanja odprli vrata.

Wolfgang jim je vljudno, toda odločno govoril, da je kupe rezerviran in jih prosil, naj ga zapuste; vznemirjeno so naju gledali, toda naposled so se vendarle umaknili. Razen enega, sivolasega majorja. Rekel je, da Nemčija živi pod nacional-socialistično vladavino in da je treba »ljudsko tovarištvo« prav tako uresničevati, kot ga pridigajo.

Wolfgang je poklical dežurnega policaja in mu pokazal svoje pooblastilo. Ta je brž pregnal majorja iz kupeja kljub njegovim pripombam, da bo vse nas, ki smo mu to skuhal, ovadil Himlerju samemu.

Častniki na hodniku, ki so ogorčeno buljili v naju skozi okno, se niso strinjali s tem, da je bil major preganjen. Ni jim šlo v glavo, zakaj imata dva civilista zase cel kupe, medtem ko so častnike močne nemške armade nagnetli kakor trop ovc v tovarni vagon. Zadelja jih je malone kap, ko sem privlekel na dan steklenico konjaka, si natočil kozarec in počasi srkal. Položila sva noge na sedeže in opazovala pokrajino, skozi katero smo se vozili.

PRVI IN ZADNJI

Težave naše trgovinske mreže pri preskrbi delavskih središč

Lani je marsikdo očital in zavidal delavcem v trgovski stroki, češ da so si delili plače itd. Toda če je bila lani trgovina prva pri nagrajevanju, je letos zadnja med vsemi gospodarskimi dejavnostmi. O tem so pred kratkim razpravljali na seji upravnega odbora Okrajne trgovinske zbornice. Prav podobno je ugotovljeno v poročilu o poslovanju gospodarskih organizacij za I. polletje v občini Kranj.

Trgovina v kranjski občini (ki zajema nad 60% vseh trgovskih zmogljivosti v okraju), je v prvem polletju preseгла blagovni promet za 60 odstotkov. Kljub takemu prerasanju blagovnega prometa in

sorazmerno nizkim poslovnim stroškom, je trgovina dosegla le minimalni dohodek za svoje potrebe. Ostanek čistega dohodka, s katerim lahko razpolagajo podjetja, je prav v trgovini minimalen, neznaten.

Povprečno so si gospodarske organizacije ustvarile 12,2% čistega dohodka od skupnih dohodkov. Najvišji odstotek so si ustvarila komunalna podjetja, in sicer 48,4 odstotke. Tudi v kmetijskih združenjih imajo 23,5% teh sredstev, v gostinstvu 16,7, v obrti 13,2 itd. Toda trgovina je malone na zadnjem mestu z 0,6%.

Tako minimalna sredstva, kot ugotavljajo v trgovini, ne pridejo

v poštev niti za investicijsko dejavnost niti za stimulatívno nagrajevanje po delovnem učinku. Vsi skladi iz čistega dohodka v prvem polletju znašajo le 939.000 dinarjev. Samo anuitet za že prejeta posojila pa bi morali odplačati v tem času nad 11 milijonov dinarjev.

Tu ni samo problem plačevanja zaposlenega osebja, marveč tudi investicij za opremo in ureditev trgovin. Neskladnosti, kot jih je pokazal polletni obračun, bodo verjetno narekovalle nekatere spremembe v obstoječih predpisih. Hkrati pa bodo morali v trgovinskih in tudi drugih strokah resneje odkrivati in koristiti notranje rezerve, poiskati možnosti boljšega poslovanja, povečanja produktivnosti dela in zniževanja vseh drugih stroškov, ki zmanjšujejo čisti dohodek.

K. M.

ŠPORTNI DROBIŽ

Odbojka

PRVENSTVO GORENJSKE V ODBOJKI

Jesenice, 5. oktobra.

Na Jesenicah je bilo danes dopoldne odigrano prvenstvo »Partizana« Gorenjske v odbojki. Pomerilo se je 12 moštev iz raznih krajev. Doseženi so bili naslednji rezultati:

Mladinke b): 1. Bled, 2. Javornik.

Mladinci b): 1. Jesenice, 2. Bled, 3. Javornik.

Člani b): 1. Javornik, 2. Bled, Članice a) in b): 1. Jesenice, 2. Bled.

Člani a): 1. Žirovnica, 2. Strazišče, 3. Radovljica.

JESENIČANI PORAZENI V KROPI

V okviru tekmovanja I. republiške odbojarske lige je danes moštvo Kroke zaslužen premagalo drugoplasirane Jeseničane z rezultatom 3:2.

Gostje z Jesenic so bili v resnici uspešnejši v prvem setu. Tako za tem pa so domačini prevzeli vodstvo in se tako vzdržali do konca tekme.

Z. M.

Namizni tenis

V okviru 20-letnice namiznoteniškega delovanja je bilo na Jesenicah te dni več srečanj. Glavni rezultati so til:

Petek: Kranj : Jesenice 5:3. Sobota: Medrepubliški dvboj reprezentance Hrvatske in Slovenije 5:4.

Danes dopoldne je bil turnir na katerem so nastopali posamezni najboljši igralci in dosegli naslednja mesta: 1. Hudec (Hrvatska), 2. Franič (Hrvatska), 3. Tomažič (Ljubljana), 4. Stana (Jesenice).

Šah

ŠTEFE PRAK ZA OKTOBER
V četrtek popoldne je bil v klubskih prostorih kranjskega

VREME DEŽEVNO — GLEDALCEV 100 — SODNIK PELJHAN IZ AJDOVŠČINE

NK NOVA GORICA: Križaj, Kogoj, Žibernik, Morzetič, Krajnc, Gulin, Mozetič, Gorjan, Blažič, Martič in Fanagel.

NK TRIGLAV: Galič, Štular, Dolenjc, Znidar, Straus, Lampič, Mihečič, Bambič, Brezar Stane, Horvat in Štular.

Nova Gorica, 5. oktobra.

Danes je bila na igrišču NK

šahovskega kluba brzopotezni turnir za prvenstvo Kranja. Med petnajstimi udeleženci je zmagal Štefe s 13 točkami pred Bavdkom 12, Misjakom 11, Kavčičem 10,5, Bukovcem 10, Zbiljičem ter Grilom 7 itd.

Rokomet

SAVA : MLADOST I 12:29 (3:13)

Kranj, 5. oktobra.

V tekmi za prvenstvo Gorenjske so rokometiški Mladosti visoko premagali moštvo Save. Najuspešnejši strelci pri Mladosti so bili: Arh 7, Žan in Rampelj 6 golov, pri Savi pa Balunovič, ki je dosegel 7 golov.

M. Ž.

Košarka

JESENICE : ODRED 49:32 (34:19)

Jesenice, 5. oktobra. V prijateljskem srečanju je danes popoldne ženska ekipa Jesenic premagala Odred z 49:32 (34:19). Pred 300 gledalci je srečanje dobro vodil sodnik Kučina z Jesenic.

U.

Športno tekmovanje gorenjskih invalidov

Kranj, 5. oktobra. Danes je bilo v Kranju četrto športno prvenstvo invalidov Gorenjske. Sodelovalo je okrog sto tekmovalcev.

V posameznih disciplinah so zmagali: kegljanje — tretja skupina Prestor (Kranj) 429, četrta: Grošelj (Jesenice) 415, petta: Mihečič (Kranj) 401, šesta: Kozman (Tržič) 404. Šah: Pikelj (Radovljica), streljanje: tretja skupina: Bevc (Kranj) 159 krogov, četrta: Kos (Radovljica) 105, petta: Šimenc (Kranj) 135, šesta: Jere (Radovljica) 161.

-k

PIONIR NAMIZNEGA TENISA na JESENICAH

LOJZE ŠTRUMBL

V okviru številnih prireditelj ob 20-letnici namizno

LOJZE ŠTRUMBL

teniškega kluba na Jesenicah, je bil v petek zvečer na Jesenicah prijateljski dvo-

boj med namiznoteniško ekipo iz Kranja in domačini. Za obe moštvi so nastopili tekmovalci, ki že nekaj časa niso v središču tekmovalnih aren. Tokrat pa je bilo za ljubitelje bele žogice tudi to srečanje nad vse privlačno, saj so se pomerili »vsi«, ki so se vrsto let potegovali za najvišje naslove v Sloveniji in tudi na državnih prenovstvih marsikomu prekrizali račune. Morda pa dvboj kljub temu ni bil tako privlačen, če ne bi za domačine nastopil pionir namiznega tenisa na Jesenicah, Lojze Štrumbl, ki je s tem srečanjem zabeležil v svoji kroniki petstoti nastop na namizno teniških turnirjih in dvbojih.

Dvajset let sta tovariš Lojze in namizni tenis na Jesenicah neločljiva. Kot predsedniku, trenerju in aktivnemu igralcu gre njemu prav gotovo največje priznanje za vse uspehe, ki so jih v dveh

domačini (igrali smo v Celju) pa so se mu že pošteno rogali. Tedaj pa se je Bogataj ujezil. »Odprlo« se mu je. Vsak udarec je bil nevarnejši. Zmanjševal je razliko, meni pa so popuščali živci. In končno, odločilni set v najinem srečanju je dobil s 23:21. Namesto 5:1, pa je bilo 4:2. Naša morala in koncentriranost je padla. Celjani so se zagrizli in izgubili smo tudi dvboj s 4:5.

Podobnih doživljajev ima Lojze še več, toda ko je pripovedoval teče, ni bilo težko opaziti, da še ni prebolel poraza svojega moštva v Celju, zato ker ga je »zakrivil« sam. Vsekakor pa mu njegovi klubski tovariši tega niso tako zamerili, saj vedo, da so za Lojzeta značilni le uspehi in da o neuspehih pri njem skoraj ne moremo govoriti.

Ob redkem športnem jubileju tovariš Lojzetu iskrene čestitke z željo, da bi tudi v prihodnje še vzgajal mladi rod namizno - teniških igralcev in čim dlje zastopal barve svojega kluba z istimi uspehi kot jih je doslej.

Brezar prišel v ospredje pozornosti. Lepo je zaigral obrambo domačinov in v nepričakovanem trenutku ostro streljal po tleh in potresel mrežo v desnem kotu. Tako je zmanjšal rezultat na 4:1 za domačine. Toda to je tudi bilo malone vse. Koj zatem so domačini ponovno prišli v vodstvo in z vso silo navallili na vrata Triglava. Dosegli so še dva gola in dvignili že tako veliko zmago na 6:0. Vse je kazalo da bo tekma pri takem izidu končala, toda nekaj minut pred koncem je Mozetič znova prodrl skozi obrambo in povečal zmago domačinov na 7:0.

Igra je bila ostra, često groba in sodnik Peljhan iz Ajdovščine je sodil zelo slabo. Res je, da so zmagali domačini zaslužen. Bili so hitrejši, točnejši v podajanju žoge in tudi v streljanju na gol. Zlasti pa so bili bolj enotni v medsebojnem podajanju kar to pot igralcem Triglava ni šlo.

20 let namiznega tenisa na Jesenicah

Te dni je minilo 20 let od kar je bil na Jesenicah ustanovljen namizno - teniški klub. Pomemben jubilej so člani kluba in tudi ostali ljubitelji tega lepega športa na Jesenicah lepo proslavili. Mimo nekaterih tekmovanj, je bila v soboto popoldne tudi slavnostna seja kluba, ki so se je udeležili mnogi igralci in gostje.

NTK Jesenice je v času delovanja imel 578 prireditev od tega 238 nastopov doma, 340 pa gostovanj širom Jugoslavije in izven njenih meja.

K pomembnemu jubileju so slavljencem čestitali med dru-

gim tudi generalni tajnik NTZ Jugoslavije Sveto Popovič, predstavnik NTZ Hrvatske in Slovenije Ivan Plavac ter Stane Rebelj, predsednik Občinskega ljudskega odbora Jesenice Franče Tereven in mnogi drugi. Številni čestitki in priznanji je bil deležen tudi soustanovitelj in dolgoletni neutrudljivi član NTK tovariš Lojze Štrumbl, ki je v petek slavil tudi 500-ti nastop za barve kluba.

Slovesnost in ganljive besede gostov so prevzele slehernega udeleženca seje. Hkrati so dokazale vso veličino uspehov tihega toda vseskozi aktivnega kluba.

-k

Jeseničanke prvakinje

ki dovolj jasno govore o visoki kvalitetni ravni in tehnični nadmoči jeseniških košarkaric.

Zato ni čudno, da so Jeseničanke že po četrtem letu svojega obstoja postale slovenski prvaki in resen kadidat za zvezno ligo. Tudi na mednarodnem turnirju v Zagrebu se je Jeseničanke lepo plasirale, saj so premagale člana prve italijanske lige »Autovox« z rezultatom 49:47.

S tem, da so postale Jeseničanke letošnji prvak slovenske lige so si tudi priborile pravico, da so bile te dni na Jesenicah odigrane kvalifikacijske tekme za zvezno ligo. Dosega najboljšega mesta v slovenski ligi in odigranje kvalifikacijskih tekem za zvezno ligo na Jesenicah je za Jeseničanke vsekakor priznanje, ki še mnogo obeta. Trener Franci Benedičič je z rednim trikrat tedenskim treniranjem več kot uspel in je lahko ponosen na svoje moštvo, predvsem pa na Cilko Polkovo, Jano Šmidovo in Jožico Drinovčevič ter ostale, kot tudi na mladinke Majdo Polkovo, Marjančo Drinovčevič, Petro Jakopičevič in še nekatere, ki že mnogo ustvarjajo in še več obetajo. Zvezno kvalifikacijsko srečanje na Jesenicah pomeni, da postaja košarka na Jesenicah šport št. 2, če je hokej na ledu šport št. 1.

Košarka na Jesenicah pa po mnenju trenerja Benedičiča še ni dosegla viška, saj ima klub mnogo obetajoče ženske mladine, ki bo z rednim treningom dopolnjevala sedanjo vrsto ženske košarkarske ekipe in s kvalitetnim igranjem dvigala doseženi nivo igre. Dosega prvega mesta v slovenski ligi in kvalifikacijske tekme za zvezno ligo, ki so bile na Jesenicah, bodo to športno dejavnost prav gotovo še poživile. Potrebno pa bo poživiti tudi moško ekipo in nuditi košarki v bodoče več moralne kot materialne pomoči soloh. Tako je mnenje trenerja Benedičiča.

U.

LETOS SAMO DO VELESOVEGA

Te dni so prekinili z asfaltiranjem ceste Visoko—Cerklje. Čeprav so predvidevali, da bo cesta še letos dokončno dograjena, so nam na Upravi za ceste OLO Kranj povedali, da bo moč načrt uresničiti šele prihodnje leto. Tako so doslej s prvo asfaltno prevleko prišli le od Visokega do Velesovega.

Italijanske pšenice na 260 hektarih

Na OZZ v Kranju smo dobili nekaj podatkov o pogodbenem pridelovanju različnih kmetijskih kultur na Gorenjskem. V pridelovanju visokodonosnih italijanskih sort pšenice je kranjski okraj dosegel prvo mesto v Sloveniji. Republiški plan je predvidel za Gorenjsko 200 ha, posejanih z italijanskimi pšenicami, okraj pa je to število povečal na 250 ha. Po zadnjih podatkih pa bo letos na Gorenjskem pogodbeno pridelovalo italijanske pšenice 630 zadrudnikov iz 36 zadrug in na površini 260 hektarov, in sicer na 74 hektarih v najvišji obliki kooperacije. Nedvomno je to lep uspeh, ki kaže, da so kmetijski strokovnjaki in zadrugne vložile v hiter napredek kmetijstva na Gorenjskem vse svoje moči.

73 proizvajalcev iz 9 zadrug bo letos stopilo na površini 59 ha v pogodbeno proizvodnjo sadja. 220 kmetov se je prijavilo za sodelovanje z zadrugo v živinoreji (s 450 prašiči). S pomočjo pogodbenega pridelovanja se bo do leta 1961 proizvodnja krmnih rastlin in sena zvišala za 2000 vagonov. V čisto pogodbeno proizvodnjo na travnikih se bo vključile vse zadrugne. Samo s tako krmno bazo bo možen tudi večji napredek živinoreje. Proizvodnja pšenice se bo do leta 1961 povečala za 300 vagonov, ostalih 150 vagonov, proizvodnja žit za 150 vagonov, proizvodnja krompirja pa za 2300 vagonov.

Kmetovalci so prišli do prečiščanja, da brez sodelovanja z zadrugo, ki jim lahko nudi moderno strojno obdelavo, gnojila in strokovno pomoč, ne bodo

Kaj ni prav v „Verigi“?

Na nedavni seji delavskega sveta tovarne »Veriga« v Lescah, so razpravljali o nekaterih organizacijskih slabostih v podjetju. Mesecne proizvodne plane ne dosega. Ko so ugotovljali zakaj, so prišli do zaključka, da je eden od glavnih vzrokov, ker je med obrati premajhno sodelovanje. Tako se je na primer dogajalo, da so neke tarnali, da ni naročil, a v drugem obratu je bilo teh preveč. Tudi v drugih primerih so ugotovili nezadostno sodelovanje med oddelki tovarne in dali nekaj konkretnih podatkov, da se to popravi.

K. M.

gorenjski obveščevalci

Vedno več nesreč pri delu

MALI OGLASI

Kmetijska zadruga Češnjica, p. Železniki išče kvalificirano kuharico, plača po tarifnem pravilniku, samsko stanovanje preskrbljeno, nastop službe 15. 10. ali po dogovoru. 1707

25. septembra 1958 je padla iz vlaka, ki pelje proti Jesenicam ob 15.35 zelena ženska jopica. Lastnica jo dobi na Gorenjesavski cesti 27. 1724

Našla sem moško kolo na Kozkrici. Mrgole, Kokrica 89 1725

Prodajam gumo voz 15 in 16 col. Celar Rok, Jeperca, Medvode. 1726

Prodajam strojno opremo valjčnega mlina v Retnjah pri Trzihu ter fotoaparate in fotomaterial. Ponudbe poslati do 10. oktobra 1958 Občinskemu ljudskemu odboru Trzihu, ki daje tudi potrebna pojasnila. 1727

Prodajam dobrega konja sedem let starega ali zamenjam za vola. Naslov v oglasnem oddelku. 1728

Stanovanje iščeta novoporočena v Kranju, pozneje ga tudi odkupita. Ponudbe poslati v oglasni oddelk. 1729

Po zelo ugodni ceni prodajam roleta 2 x 2 m. Kocjanova 16, Kalvarija, Kranj.

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 10., 13., 15., 17., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. — Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

PONEDELJEK, 6. OKTOBRA

- 8.05 Iz operne in solistične glasbe
- 9.40 Umetne in narodne pesmi poje Planinski oktet iz Maribora
- 10.10 Dela jugoslovanskih avtorjev
- 11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo - Stane Standeker: Kako so šumeli gozdovi
- 12.15 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Vzmljenje vrtnin
- 12.25 »Vsak eno« (venček znanih narodnih)
- 13.30 Glasba za razvedrilo
- 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo: Naš kraj je spreminil obraz
- 15.40 Listi iz domače književnosti — Stevan Jakovljevič: Obisk na Kajmakčalanu
- 16.05 V svetu opernih melodij
- 17.10 Popevka tega tedna
- 18.00 Radijska univerza — Dr. Riko Živkovič: Radioaktivnost najnevarnejša kuga naše civilizacije — I.
- 18.30 Športni tednik
- 20.45 Kulturna tribuna

TOREK, 7. OKTOBRA

- 8.05 Šopek rožmarina in rdečih nageljnov
- 8.40 Potopisi in spomini — Ernst Schnabel: Intervju z našo zemljo — I.
- 10.45 Za dom in žene
- 11.30 Oddaja za otroke: a) Kitajske pripovedke; b) »Gosti« na planinci in druge pesmi... (Poje sopranistka Ileana Bratuš)
- 12.15 Kmetijski nasveti — inž. Rado Linzner: Še kaj o setvi pšenice in ječmena
- 13.30 Odlomke iz znanih oper pojo naši solisti
- 14.00 Melodije domačih avtorjev
- 14.15 Zanimivosti iz znanosti in tehnike
- 15.40 Humoreska tega tedna — Peter Karvaš: Strokovnjak
- 17.10 Hammond orgle v ritmu
- 18.00 Družinski pogovori
- 18.45 Domače aktualnosti
- 21.30 Iz italijanskega instrumentalnega baroka
- 22.15 Zabavni intermezzo

SREDA, 8. OKTOBRA

- 8.05 Jutranje glasbeno popotovanje
- 9.00 Prof. Ivan Tominec: O izboru besed v knjižni slovenščini in pogovornem jeziku
- 9.35 Zaigramo in zapojmo
- 10.40 Popevke se vrstijo
- 12.15 Kmetijski nasveti — inž. Milena Lekšan: Skladiščenje sadja
- 12.25 Pojo slavni pevci
- 13.30 Pesmi na narodna teme poje Miroslav Čangalovič
- 14.35 Valčki in mazurke F. Chopina

Ugodno prodajam novo samsko spalnico. Naslov v oglasnem oddelku. 1730

Preključujem št. bloka 37315 izdan v Komisijski trgovini Kranj, dne 28. IV. 1958. Kalinšek Pavla. 1731

Obveščamo vse tiste naročnike izven Gorenjske, ki so pred kratkim dobili položnice za plačilo naročnine in nam isto še niso poravnali, da jim bomo poltednik brez predhodnega opomina ustavili, če nam do 15. oktobra ne pošljejo denarja.

OBJAVE

RAZPIS

Upravni odbor Poslovne zveze za gozdno in lesno gospodarstvo Kranj razpisuje delovno mesto šoferja za večletno prakso B ali C kategorije.

Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj. Interesenti naj vložijo prošnje do 10. oktobra 1958 pri upravi podjetja — Kranj, Kolodvorska 1.

ČETRTAK, 9. OKTOBRA

- 8.05 Poje zbor »Vrnko Vodopivec« p. v. Antona Nanuta
- 9.00 Uro s slavnimi dirigenti in virtuozij
- 10.10 Od arije do arije
- 11.30 Oddaja za cicibane: a) Juš Kozak; Lučke; b) »Pesmi za naše male...« (Obisk mladih pevcev z Vrtače)
- 12.15 Kmetijski nasveti — inž. Franc Mežan: Krompir v prehrani prašičev
- 12.25 Popevke se vrstijo
- 14.15 Turistična oddaja
- 16.00 Prijetne melodije z zabavnim orkestrom Alfred Scholz iz Salzburga
- 16.25 Za vsakogar nekaj
- 17.10 Glasbene uganke
- 18.00 Četrtekova reportaža
- 19.50 Tedenski notranje-politični pregled
- 20.05 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov

PETEK, 10. OKTOBRA

- 6.40 Naš jedilnik
- 9.40 Na Gorenjskem je fletno... (Pisan spored gorenjskih napevov)
- 10.10 Dopoldanski koncert
- 11.00 Za dom in žene
- 11.10 »Pesmi poletnih večerov« (Poje zbor Norman Lubov)
- 11.40 Naši pevci s sporedom narodnih
- 12.15 Kmetijski nasveti — Pavla Janež: Organizacija središč za predelavo sadja
- 12.25 Logarski fantje pred mikrofonom
- 13.30 Odlomki iz komičnih oper
- 15.40 Iz svetovne književnosti — Kornel Makuszyński: Samorilec
- 17.10 Znani pevci — znane popevke
- 17.40 Umetne pesmi poje ženski zbor »France Prešeren« iz Kranja p. v. Petra Liparja
- 18.10 Moderni ritmi
- 18.30 Iz naših kolektivov
- 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled

SOBOTA, 11. OKTOBRA

- 8.05 »Mladina poje« (Nastopajo zbori tolminskega učiteljska p. v. Maksa Pitnika)
- 8.45 Pet pevcev — pet popevk
- 10.10 Pesmi in ples iz Srbije
- 10.35 Od valčka do Foxtrota
- 11.45 Pionirski tednik
- 12.15 Kmetijski nasveti — inž. Jože Babnik: Pogozdovanje in medeče rastline
- 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja
- 14.15 Športna reportaža
- 14.40 S knjižnega trga
- 16.00 Slovenska pesem od romantike do danes: Gajmir Krek in Novi akordi — I.
- 17.25 Za prijetno zabavo
- 18.00 Jezikovni pogovori
- 18.45 Okno v svet: Indija
- 21.00 Zabavni zvoki
- 22.15 Oddaja za naše izseljence

RAZPIS

Razpisna komisija pri Okrajnem sodišču v Kranju razpisuje 1 mesto strojepiske

Pogoji: Dovošana nižja gimnazija ter popolno obvladanje strojepisja. Kandidati, ki se bodo prijaviili, pa doslej nimajo strojepisnega izpita, bodo morali opraviti za sprejem v službo preizkusni izpit.

Plača po Zakonu o javnih uslužbencih.

Prošnje, kolkovane z din 30.— in življenjepis ter spričevalo o strokovni izobrazbi je vložiti najkasneje do 31. 10. 1958.

Razpisna komisija

KINO

»RADIO«, Jesenice: 6. in 7. oktobra amer. barv. cinema-scope »MISTER ROBERTS«. 8. in 9. oktobra franc. film »PRIMER DR. LAURENTA«. Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri.

»PLAVŽ«, Jesenice: 7. oktobra avstrijski barv. film »NOČ V BENETKAH«. 9. oktobra francoski film »ONSTRAN GOZDA«. Predstave v torek in četrtek ob 18. in 20. uri.

»ZIROVNICA«, 8. oktobra franc. film »ONSTRAN GOZDA« ob 20. uri.

DOVJE: 8. oktobra avstrijski barv. film »NOČ V BENETKAH« ob 19. uri.

»BLED«, 6. oktobra jugoslovanski film ultrascopeljubavna drama »CESTA DOLGA LETO DNI«. 7. oktobra kitajski film drama »BELOLASKA«. 8. in 9. oktobra češki barvni film — cirkus »ZVEČER NASTOPAMO«. Predstave vsak dan ob 17. in 20. uri.

»RADOVLJICA«, 7., 8. in 12. oktobra češki barv. zabavni film »DOBRI VOJAK ŠVEJK«. II. del (Pokorno javljam). Predstave v torek ob 20. uri ter v sredo ob 17.30 in 20. uri.

»DUPLICA pri Kamniku«, 8. in 9. oktobra mehiški glasbeni film »RDEČA KIONGA«, ob 16. in 18. uri.

»STORŽIČ«, Kranj: 6. oktobra ob 16., 18. in 20. uri ital. film »ŽELEZNIČAR«. 7. oktobra ob 9. uri matineja ameriškega barvnega filma »IZOGIBAJ SE

VABILO

ZA USTANOVNI OBČNI ZBOR VODNE SKUPNOSTI GORENJSKE

Pripravljali odbor za ustanovitev Vodne skupnosti Gorenjske s sedežem v Kranju sklicuje na podlagi 8., 9., 13. in 14. člena splošne uredbe o vodnih skupnostih (Urad. list FLRJ, št. 6-48/52)

USTANOVNI OBČNI ZBOR

VODNE SKUPNOSTI GORENJSKE

na dan 20. oktobra 1958 ob 8.30 uri, v sejni dvorani OIO Kranj z naslednjim

dnevni redom:

1. Izvolitev delovnih organov občnega zbora; a) delovnega predsedstva b) zapisnikarja c) dveh overovateljev zapisnika d) kandidacijske in verifikacijske komisije
2. Poročilo predsednika pripravljalnega odbora o namenih, ciljih in organizaciji Vodne skupnosti Gorenjske;
3. Razprava o poročilu in sklepanje o ustanovitvi Vodne skupnosti;
4. Čitanje in sprejetje pravil vodne skupnosti Gorenjske;
5. Odločanje glede obveznega članstva vodne skupnosti;
6. Sklepanje o razdelitvi bremen in koristi skupnosti in določanje ključa za višino članskih prispevkov;
7. Sprejete predračuna dohodkov in izdatkov vodne skupnosti za preostale mesece leta 1958;
8. Predlog kandidacijske komisije za volitve upravnega in nadzornega odbora;
9. Sklepi in razno.

Pripravljali odbor VS Gorenjske

SPOROČAMO, DA JE IZŠEL NOVI ZEMLJEVID MESTA KRANJA S SEZNAMOM ULIC IN VAŽNEJSIH OBJEKTOV. ZEMLJEVID JE PRIKUPNO OPREMLJEN. Dobite ga v knjigarni »Simon Jenko« in kranjskih trafikah po solidni ceni.

Zavod za stanovanjsko in komunalno izgradnjo Kranj razpisuje delovno mesto

KNJIGOVODJE - ADMINISTRATORJA

Pogoj: srednje strokovna izobrazba in 3 leta prakse v finančni ali administrativni stroki.

V ponedeljek je bila v prostori OZSZ Kranj seja komisije za higiensko in tehnično zaščito. Razpravljali so o obratnih nesrečah v prvem polletju 1958.

Zdravstvena statistika beleži v prvem polletju letošnjega leta 2379 nesreč pri delu, to je 351 nesreč več kot v istem razdobju lanskega leta. Močan porast je opaziti v lesni industriji, gradbeništvu, kovinski industriji in v

DIABLA« ter ob 16., 18. in 20. uri ital. film »ŽELEZNIČAR«.

»TRIGLAV«, Primskovo: 7. oktobra ob 19.30 uri amer. barv. film »IZOGIBAJ SE DIABLA«.

»SVOBODA«, Stražišče: 7. oktobra ob 19. uri premiera poljskega filma »SENKA«.

GIBANJE PREGIBALSTVA

NA JESENICAH

Poročili so se: Maks Leben, tovarniški delavec in Marija Thaler, pletilja; Ingenium Kržišnik, tovarniški delavec in Ana-Marija Pibernik, tovarniška delavka; Matija Hatlak, zidar in Margareta Koprivnik, delavka.

Umrlji so: Marija Štern rojena Mandeljc, druž. upokojenka; Franc Zvan, kmečki delavec; Marija Petrič, oskrbovanka; Zora Terlikar, otrok; Ivan Laharnar, osebni upokojenec; Ivana Burja rojena Justin, družinska upokojenka; Terezija Simnic, rojena Verbič, druž. upokojenka; Terezija Valant roj. Medvešček, gospodinja; Marija Mencinger roj. Ažman, gospodinja.

V TRZIHU

Poročili so se: Franc Kranjec, tovarniški delavec in Ana Slapar rojena Kuhar, tovarniška delavka; Karel Prešeren, obratni električar in Terezija Perko, nameščena; Viljem Gros, čevljar in Slavica Plut, predilka.

V ŠKOFJI LOKI

Poročili so se: Gabrijel Pučko, elektromehanic in Ana Pintar, delavka; Ladislav Fojkar, industrijski delavec in Julija Košir, predilka.

Umrlji so: Marija Božnar, Anton Lavtar, Marija Müller in Hermina Pokorn rojena Kalan ter Jožef Hafner.

obrtništva. Vzrok temu je v močnem dotoku novih neizkušanih delovnih moči. Nepričakovano je ponovni porast nesreč na poti na delo in z dela, in sicer 312 primerov (lani 253). Z ozirom na uvedbo prevozov delavcev na delo in domov bi morale biti te nesreče v upadanju. Analiza pa govori za to, da se za njimi skrivajo prevare, vendar je bilo mogoče dokazati le nekaj primerov. Potrebno bo opozoriti podjetja, naj bodo pri prijavih teh nesreč skrajno previdna.

Največ ljudi se ponesreči po rokah (50 %) in nogah (23 %). V Železarni na Jesenicah sta bili dve smrtni nesreči, obe zaradi

zastropitve s plinom. — Tretja smrtna nesreča se je pripetila delavcu Uprave za ceste pri podiranju starega mostu čez Savo pri Bledu, četrta pa delavcu Gozdne uprave na Jesenicah na poti z dela. Po starosti se je ponesrečevalo največ mladih delavcev.

PABERKI z Gorenjske Sadjarska skupnost

Zaradi ugodnih podnebnih in talnih razmer za jagodičevje je cerkljansko področje v okrajnem in v občinskem načrtu predvideno za širjenje teh novih zelo donosnih kultur. V območju cerkljanske kmetijske zadruge je že zasajenih nad pet hektarov jagod, ki so dale letos prav lep pridelek in so skrbnim pridelovalcem trud dobro plačale. Najlepši donos — nad 7.000 kg na ha — je dosegel zadrжник Tone Lombar iz Cerkljan.

Stroj si utira pot na Cerkljansko

Cerkljanje nismo za gorami. Ne pustimo, da bi šel napredek mimo nas ali celo preko nas. Vsaj tehnični napredek ne — za zdaj. Zadržni traktor s plugom in s kultiivatorjem nikoli ne počiva. Izposojeni kombajn je letos prvič vozil po našem polju, prihodno žetev pa bo pospravljaj že domači stroj. To jesen si je posestvo nabavilo plug s podrahljačem. Res ima posestvo precej zemlje, vendar pa utegne podrahljač tudi našim zadržnikom izboljšavati zemljo in jim pomagati do boljših pridelkov. A. K.

Dijaki bodo urejali Zlato polje

Mladinski komiteji kranjskih šol bodo še letošnjo jesen organizirali prostovoljne delovne akcije za urejanje Zlatega polja. To bo nadaljevanje dela, ki ga več letos v avgustu vršila mladinska delovna brigada. Vsako popoldne bo na gradbišču delala ena skupina, ki jo bo sestavljalo okoli 60 mladincev in mladink iz ene šole. Akcija, ki jo vodi Občinski komite LMS Kranj, se bo pričela izvajati še ta teden. Največ razumevanja in navdušenja zanje so pokazali dijaki STS Kranj. 3-

Komisija za uslužbenske zadeve ObLO Kranj razpisuje naslednja delovna mesta v upravi občinskega ljudskega odbora Kranj:

V ODDELKU ZA SPLOŠNO UPRAVO IN NOTRANJE ZADEVE:

1. šefa odseka za šolstvo
2. referenta za civilno zaščito in požarno varnost
3. referenta za kulturo in prosveto
4. 3 pisarniške uslužbenke (v raznih oddelkih)

V ODDELKU ZA FINANCE:

5. finančnega inšpektorja
6. referenta za odmero davkov
7. referenta za prometni davek, takse in dediščine
8. 2 referenta za kontrolo dohodkov

V ODDELKU ZA GOSPODARSTVO:

9. šefa odseka za gospodarsko-pravne zadeve
10. inšpektorja dela

V ODDELKU ZA GRADNJE IN KOMUNALNE ZADEVE:

11. geometra
12. referenta za varstvo družine

V ODDELKU ZA ZDRAVSTVO:

13. načelnika oddelka
14. 3 referente za evidenco obveznikov

V ODDELKU ZA NARODNO OBRAMBO:

Za delovna mesta pod zaporedno številko 1 in 13 se zahteva višja ali visoka strokovna izobrazba. Za delovno mesto pod zaporedno številko 9 se zahteva visoka strokovna izobrazba in najmanj 3 leta prakse. Za delovna mesta pod zaporedno številko 3 in 10 se zahteva najmanj srednja, zaželjena pa je višja ali visoka strokovna izobrazba.

Za delovna mesta pod zaporednimi številkami 2, 5, 6, 7, 8, 11, 12 in 14 se zahteva srednja strokovna izobrazba. Za delovno mesto pod zaporedno številko 4 se zahteva nižja strokovna izobrazba.

Za posamezna delovna mesta se lahko prijavi tudi pripravnik z ustrežno šolsko izobrazbo. Za vsa delovna mesta je določena plača po zakonu o javnih uslužbencih.

Razpis bo zaključen 20. 10. 1958.

Vsak kandidat naj v ponudbi izčrpno obrazloži svojo šolsko in strokovno izobrazbo, dosedanje službovanje ter kratak življenjepis.

Kolkovane ponudbe je nasloviti na Komisijo za uslužbenske zadeve občinskega ljudskega odbora Kranj.

Komisija za uslužbenske zadeve

ObLO Kranj